

Kriminaalipoliittinen osasto

Kriminaalipolitiikka- ja rikosentorjuntayksikkö
Catharina Groop

1.6.2016

OM 5/69/2015

KORRUPTIONVASTAISEN YHTEISTYÖVERKOSTON KOKOUS 01/2016

Aika: 26.4.2016, klo. 13–15:00

Paikka: Poliisihallitus, Asemapäällikönkatu 14 (neuvotteluhuone Miekka)

Läsnä

apulaisosastopäällikkö Arne Kinnunen, oikeusministeriö (puheenjohtaja)
neuvotteleva virkamies Catharina Groop, oikeusministeriö (sihteeri)
neuvonantaja Tomi Särkioja, ulkoasiainministeriö
poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriö
hallitusneuvos Kirsi Äijälä, valtiovarainministeriö
tarkastusasiantuntija Toni Tiala, valtiovarain controller -toiminto
hallitusneuvos Susanna Siitonen, työ- ja elinkeinoministeriö
rikostarkastaja Jukka Korkiatupa, Keskusrikospoliisi
sisäinen tarkastaja Hannu Kananen, Tulli
ylitarkastaja Petri Lehtonen, Verohallinto
lakimies Antti Turunen, Keskuskauppakamari
asiantuntija Santeri Suominen, Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) ry.
lakimies Mervi Kuittinen, Suomen Kuntaliitto
johtaja Matti Joutsen, HEUNI
ylitarkastaja Jenni Juslén, Poliisihallitus
ekonomisti Erkki Laukkanen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö (SAK) ry.
tutkimuspäällikkö Antti Norkela, Kilpailu- ja Kuluttajavirasto
esittelijäneuvos Riitta Länsisyrjä, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia (asiantuntijajäsen)
erityisasiantuntija Juuso Oilinki, oikeusministeriö (asiantuntijajäsen)

Poissaolevat

neuvotteleva virkamies Mika Appelsin, oikeusministeriö
hallitussihteeri Tapani Aaltela, sosiaali- ja terveysministeriö
kulttuuriasianneuvos Heidi Sulander, opetus- ja kulttuuriministeriö
valtionsyyttäjä Jukka Rappe, Valtakunnansyyttäjänvirasto
IPR-lakimies Jukka Kivitie, Transparency International Suomi ry.

1. Kokouksen avaus ja asialista

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:05. Asialista hyväksyttiin.

2. Yhteistyöverkoston jäsenten esittäytyminen

Verkoston jäsenet esittäytyivät.

3. Katsaus korruptionvastaisen yhteistyöverkoston menneeseen toimikauteen ja keskustelu uuden toimikauden painopisteistä

Verkoston edellisen toimikauden painopisteistä käytiin vain lyhyt keskustelu, sillä aiheesta oli keskusteltu myös edellisessä kokouksessa. Osallistujille jaettiin yhteenveto verkoston edelliskauden painopisteistä. Puheenjohtaja totesi, että tärkein yksittäinen asia edellisen verkoston agendalla oli korruption vastaisen strategian valmistelu. Vuosina 2014–2015 verkosto pyrki myös tehostamaan toimintaansa mm. perustamalla työjaoston, jonka tehtävänä on valmistella kokouksia. Työjaosto oli toiminnassa jo verkoston edellisellä kaudella ja toimintamuotoa jatketaan myös vuosina 2016–2018. Päätettiin, että OM, POHA/KRP, Verohallinto ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto muodostavat uuden verkoston työjaoston. Kokoonpanoa voidaan tarvittaessa muuttaa.

Vuonna 2015 verkoston kokouksia pidettiin aika ajoin OM:n ulkopuolella. Toukokuussa verkosto vieraili työ- ja elinkeinoministeriössä, jossa keskusteltiin hankintalainsäädännön kokonaisuudistuksesta ja hankintojen korruptionriskeistä. Syyskuussa verkosto vieraili Kuntaliitossa, jossa aiheena oli kuntalain uudistusprosessi ja korruption torjunta kuntatasolla. Todettiin, että käytäntö on ollut hyvä ja että jatkossakin aika ajoin pidetään kokouksista eri jäsenten luona.

4. Keskustelu korruption vastaisesta strategiasta ja strategialuonnoksen hyväksyminen

Sihteeri kertoi strategiatyöstä, joka käynnistyi helmikuussa 2015. Työryhmän perustamisen taustalla oli yhteistyöverkoston asettamispäätös, jonka mukaan verkoston yhtenä tehtävänä oli korruption vastaisen ohjelman tai strategian laatiminen. Strategiaa valmisteleavassa työryhmässä ovat olleet edustettuina OM, SM, POHA, KRP, UM, Verohallinto, Kuntaliitto ja Suomen TI, ja se on kokoontunut yhteensä 30 kertaa. Strategialuonnosta käsiteltiin ensimmäistä kertaa verkoston joulukuun kokouksessa.

Verkoston jäsenten strategialuonnosta koskevat kommentit:

A. Yleiset kommentit

- VM Controller-toiminnon edustaja ehdotti, että strategia voisi olla fokuoituneempi ja tiiviimpi. Puheenjohtaja totesi, että tiivistelmän (*executive summary*) laatimisesta on keskusteltu.
- HEUNI:n edustaja kysyi strategian statuksesta. Puheenjohtaja totesi, että strategialuonnos tulee ensin hyväksyä verkostossa, jonka jälkeen se esitetään OM:n kansliapäällikölle. Tämän jälkeen strategia lähetetään lausuntokierrokselle. Strategialuonnos saatetaan sitten oikeusministerin tietoon ja ministeri päättää meneekö strategia valtioneuvoston käsittelyyn.
- SM:n edustaja totesi, että kansallisella tasolla strategioiden määrää yritetään vähentää ja että esim. harmaan talouden strategian laatimisen yhteydessä keskityttiin vain tavoitteiden asettamiseen ja kärkihankkeiden identifioimiseen.
- Verohallinnon edustaja totesi, että strategialuonnos nykyisessä muodossaan on erittäin informatiivinen ja että ehkä olisi syytä edetä sekä nykyisellä, pidemmällä versiolla että lyhyemmällä versiolla.
- Puheenjohtaja korosti, että nykyisen strategialuonnoksen rinnalle laaditaan strategisempi yhteenveto.
- VM:n edustaja painotti, että lausuntokierros on olennainen toimijoiden sitouttamisen kannalta.

- POHA:n edustaja kysyi, sitoutuvatko verkoston jäsenorganisaatiot strategian täytäntöönpanoon jo tässä vaiheessa vai onko vielä mahdollisuuksia kommentoida luonnosta. Puheenjohtaja totesi, että on kyse asiakirjasta, jonka verkosto hyväksyy ”keskustelujen pohjaksi”. Strategia-asiakirja siirtyy näin strategiatyöryhmältä verkostolle.

B. Yksityiskohtaisemmat kommentit

- Strategian visioksi hyväksyttiin ”yhteiskunta, jossa korruptiolla ei ole menestymisen mahdollisuuksia eikä piilossa pysymisen edellytyksiä”.
- HEUNI:n edustaja ehdotti, että toimintaympäristön kartoitukseen voisi lisätä tutkijat ja tutkimuslaitokset.
- Keskuskauppakamarin edustaja totesi, että toimintaympäristöä koskeva luku on pitkä ja saattaa vähentää lukijan mielenkiintoa. Hän ehdotti, että luku siirretään strategian loppuun. Hänen mielestä myös toimenpidesuunnitelma on erittäin laaja ja vaatii priorisointia. Toimenpidesuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joiden tarvetta voisi pohtia, esim. lobbausrekisterin perustaminen.
- HEUNI:n edustaja totesi, että korruptiotilannekatsauksen alkuun (s. 18) voisi lisätä ”esimerkkejä ovat”, sillä on olemassa muitakin asioita, jotka kontribuoivat katutason korruption vähäisyyteen Suomessa.
- VM:n edustaja kysyi, tulisiko virkanimitysten valitusosoikeuteen liittyvä toimenpide (3.2.1.) poistaa taulukosta ottaen huomioon, että asia on työn alla VM:ssä. Todettiin, että kyseistä toimenpidettä ehkä olisi syytä pitää taulukossa vielä tässä vaiheessa. Sama pätee esim. julkisten hankintojen läpinäkyvyyteen liittyviin toimenpiteisiin. Todettiin myös, ettei ole ongelmallista, jos samat toimenpiteet esiintyvät esim. harmaan talouden strategian toimintasuunnitelmassa tai muualla.
- HEUNI:n edustaja ehdotti, että strategiaan lisätään kansainvälisen korruption vastaisen työn tukemiseen liittyvä päätavoite. Asiaa harkitaan.
- Kilpailu- ja Kuluttajaviraston edustaja totesi, että toimenpidesuunnitelman kohdasta 4.3.2. puuttuu aikaisemmin mukana ollut ilmoittamisoikeuteen liittyvä toimenpide. OM/KPO selvittää asian. Hän nosti myös esiin kuntien toimintojen yhtiöittämiseen liittyviä haasteita esim. asiakirjojen julkisuuteen liittyen.
- Tullin edustaja tiedusteli onko sisäisen tarkastuksen roolia korruption torjunnassa tuotu riittävästi esille strategiassa ja ehdotti, että hän voisi mahdollisesti laatia asiaan liittyvää tekstiä.

Päätettiin, että jäsenillä on mahdollisuus kommentoida strategialuonnosta sähköpostitse (catharina.groop@om.fi) 13.5.2016 saakka. Tämän jälkeen OM/KPO viimeistelee luonnoksen, joka hyväksytään verkoston touko-/kesäkuun kokouksessa. Jokaisen tulee myös tarkistaa, että omaa organisaatiota koskeva toimintaympäristöosioon tuleva teksti on kunnossa.

5. Ajankohtaiset asiat poliisin korruption vastaisessa työssä

Ylitarkastaja Maria Peltoniemi kertoi poliisin saamia lahjoituksia kartoittaneen työryhmän työstä ja poliisitarkastaja Tarmo Lamminaho kertoi lahjus- ja muun korruptiorikollisuuden ennaltaestämiseen, paljastamiseen ja tutkintaan liittyvästä ohjeesta. Esitykset ovat pöytäkirjan liitteenä.

6. Muut asiat

POHA:n edustaja kertoi, että Poliisiammattikorkeakoulussa laaditaan kvantitatiivinen raportti vuosina 2011-2014 poliisin tietoon tulleista lahjus- ja muista korruptiorikoksista. Raportti julkaistaan lähiaikoina.

7. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Yhteistyöverkoston seuraava kokous pidetään toukokuun lopulla tai kesäkuun alussa. Sihteeri lähettää päivämääräehdotuksia Doodle:n kautta. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:00.

.....